



## Pravila i principi pohvale (Meka)

Hatib: dr. Usama ibn Abdullah Hajjat

19. safer 1444. po Hidžri / 16. septembar 2022.

Hvala Allahu, On upućuje koga hoće na Pravi put. Zahvaljujem Mu, On je Dobročinitelj, Blagi i Milostivi. Svjedočim da nema boga osim Allaha, jedinog, Koji nema druga, i svjedočim da je naš prvak i vjerovjesnik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov rob i poslanik. Allahu moj, smiluj se, blagoslovi i spasi Svoga roba i poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovu porodicu i ashabe.

Bojte se Allaha, tražite Njegovu blizinu i budite svjesni Njegovog nadzora. Sretan je onaj ko se boji Allaha, i okrene se svome Gospodaru, pa ga On počasti, odlikuje Svojim blagodatima i uvrsti među Svoje dobre robove. Uzvišeni kaže: "O vi koji vjerujete, Allaha se bojte i u Poslanika Njegova vjerujte, On će vam dvostruku milost Svoju darovati, i dat će vam svjetlo pomoću kog ćete ići, i oprostit će vam – jer Allah prašta, i samilostan je." (El-Hadid, 28)

O muslimani, pohvala dobročinitelja zbog dobra koje je učinio i priznanje zasluge onome kome ta zasluga pripada kur'anski je princip, Vjerovjesnikova uputa i odgojni metod koji koriste razumom obdareni, po kojem se prepoznaju odabrani i iskreni Allahovi robovi i kojeg se čvrsto drže mutekkije – bogobožni, koji su svoju nutrinu očistili od pakosti, čije su se duše oslobodile prizmenosti i čija su se srca očistila od prljavštine. Oni čitaju knjigu svoga Gospodara, ujutru i uvečer, i u njoj nalaze pohvalu Vjerovjesnikovih ashaba, zbog njihovih lijepih osobina i plemenitih djela, u riječima Uzvišenog: "Muhammed je Allahov poslanik, a njegovi sljedbenici strogi su prema nevjernicima, a samilosni među sobom; vidiš ih kako se klanjaju i licem na tle padaju želeći Allahovu nagradu i zadovoljstvo – na licima su im znaci, tragovi od padanja licem na tle. Tako su opisani u Tevratu. A u Indžilu: oni su kao biljka kad izdanak svoj izbaci pa ga onda učvrsti, i on ojača, i ispravi se na svojoj stabljici izazivajući





divljenje sijača – da bi On s vjernicima najedio nevjernike. A onima koji vjeruju i dobra djela čine Allah obećava oprost i nagradu veliku” (El-Feth, 29), kao što u njoj nalaze pohvalu islamskog ummeta, kao najodabranijeg ummeta i najkorisnijeg drugim ljudima, zbog preporučivanja dobra koje su naredili Allah i Njegov Poslanik i zabranjivanja zla koje su zabranili Allah i Njegov Poslanik, i zbog vjerovanja u Allaha, u riječima Uzvišenog: “Vi ste narod najbolji od svih koji se ikada pojavio: tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvrćate, i u Allaha vjerujete” (Ali Imran, 110). Također, u Njegovoj Knjizi, nalaze pohvalu ensarija, zbog njihove ljubavi prema muhadžirima i zbog davanja prednosti potrebama drugih iako su i sami u velikoj potrebi, u riječima Uzvišenog: “... i onima koji su Medinu za življenje izabrali i domom prave vjere još prije njih je učinili; oni vole one koji im se doseljavaju i u grudima svojim nikakvu tegobu, zato što im se daje, ne osjećaju, i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno. A oni koji se očuvaju lakomosti, oni će, sigurno, uspjeti” (El-Hašr, 9).

Kada pogledaju u sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i u njemu mogu pronaći veliki broj vjerodostojnih i eksplicitnih tekstova kojima se afirmiše ovaj princip. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pohvalio je Ebu Bekra es-Siddika, radijallahu anhu, zbog preticanja drugih u dobru, iskušenja koja je prošao i žrtvovanja imetka na Allahovom putu, pa je rekao u hadisu koji su zabilježili Buhari i Muslim od Ebu Seida el-Hudrija, radijallahu anhu: “Najviše zasluge u druženju sa mnom i trošenju imetka na Allahovom putu ima Ebu Bekr.” A za Omera, radijallahu anhu, rekao je: “Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, nikada te šejtan nije sreo na nekom putu a da nije otišao drugim putem.”

Hvaleći ensarije, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kao što bilježi Buhari od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, rekao je: “Da nije bilo hidžre, sigurno bih bio jedan od ensarija, i kada bi ljudi išli različitim dolinama i putevima, ja bih išao onim dolinama i putevima kojima idu ensarije. Ensarije su šiār, a ostali su dišār.” U jednoj verziji ovog hadisa, spominje se da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, činio dovu za ensarije i da je rekao: “Allahu moj, smiluj se ensarijama, njihovim sinovima i





unucima." Šiār je unutrašnja odjeća, a disār je odjeća koja se oblači preko te odjeće. Ovim izrazom htio je ukazati na blizinu i bliskost ensarija s njim. O pohvali Hasana i Husejna, radijallahu anhumā, navodi se sljedeći hadis: "Hasan i Husejn su prvaci mladića u Džennetu." (Tirmizi)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pohvalio je i Ešedža ibn Kajsa, radijallahu anhu, kada je došao kod njega sa pripadnicima svoga plemena, rekavši: "Ti zaista imaš dvije osobine, koje Allah voli: blagost i odmjerенost." (Muslim)

U hadiskim zbirkama zabilježene su i mnoge druge predaje koje govore o odlikama i vrijednosti ashaba. U tom slučaju nije čudo da je ovakav kur'anski i Vjerovjesnikov pristup ostavio najdublji trag na prve i najbolje generacije ovoga ummeta, Allah njima bio zadovoljan, u pogledu korištenja ovog principa prema onima koji to zaslužuju. Tako se prenosi da su Sufjan es-Sevri i Abdullah ibn Mubarek, Allah im se smilovao, kazali: "Ebu Hanifa je bio najbolji poznavalac fikha u svom vremenu." Imam Šafija rekao je za imama Malika: "Kada se spomenu učenjaci, imam Malik je zvijezda među njima, i on je Allahov dokaz ljudima." A za svoga učenika imama Ahmeda, Šafija je rekao: "Otišao sam iz Bagdada i nisam iza sebe ostavio boljeg, učenijeg, razumnijeg i bogobojaznijeg čovjeka od Ahmeda ibn Hanbela."

S druge strane imam Ahmed rekao je za imama Šafiju: "Nema nijednog čovjeka koji u ruci drži tintu i pero a da Šafija nema zaslugu u tome."

Zabilježeno je također da je imam Muslim jednom upitao imam Buhariju za neki hadis, a kada mu je on pojasnio njegove nedostatke, Muslim mu je rekao: "Allah te poživio, učitelju svih učitelja, i poznavaoče mahana hadisa."

O vjernici, u pohvali dobročinitelja kriju se mnogobrojne mudrosti i koristi, a neke od njih su:

- usmjeravanje ljudske pažnje prema lijepim osobinama i pohvalnim postupcima, koji su dostojni pohvale;
- podrška onima koji posjeduju ove osobine i podsticaj da ustraju u njima;





– buđenje ambicija kod onih koji ne posjeduju ove osobine da se okite njima i slijede lijep primjer;

– primjena principa pravednosti, jer pravda nalaže da kao što zlikovac zaslužuje osudu za zlo koje čini, isto tako dobročinitelj zaslužuje pohvalu za dobro koje čini.

Lijepo bi bilo da se svaki čovjek obaveže na ovu osobinu, okiti se njome i navikava na nju svoju porodicu i djecu i sve one koji su u njegovom skrbništvu. Ona je zaista lahka za onoga kome Allah olakša i koga On uputi. To je samo jedna lijepa riječ i sadaka koju čovjek može udijeliti sebi i svojoj braći, i za koju će biti nagrađen, kao što se navodi u vjerodostojnom hadisu: "I lijepa riječ je sadaka", i: "Dova za dobročinitelja", tj. dova za dobročinitelja da bude nagrađen najljepšom nagradom. A dova je ibadet za koji će onaj ko ga bude učinio biti nagrađen. Tirmizi i Ibn Madža bilježe od Numana ibn Bešira, radijallahu anhu, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Dova je ibadet."

O vjernici, čovjek svojim poricanjem, ignorisanjem tuđeg dobra, neradim priznavanjem tuđih zasluga i izbjegavanjem zahvalnosti onima koji su mu učinili dobro, ne može dobiti ništa dobro, naprotiv on time rizikuje da svoju dušu obilježi biljegom zavisti, spusti je sa stepena odabranih Allahovih robova, spriječi je da dostigne visine i pridruži se onima koji se natječu u dobru.

Širenje ove lijepe osobine među ljudima ima još vrlo važan efekat, koji islamski ummet predstavlja u najljepšem svjetlu, a on je priznanje zasluge svakom čovjeku makar on ne pripadao njima, i osuda svakog zla, makar njegov počinilac bio neko iz islamskog ummeta. To je opći princip pravde koji se primjenjuje prema svim ljudima podjednako i koji je Uzvišeni naredio: "O vjernici, dužnosti prema Allahu izvršavajte, i pravedno svjedočite! Neka vas mržnja koju prema nekim ljudima nosite nikako ne navede da nepravedni budete! Pravedni budite, to je najbliže čestitosti, i bojte se Allaha, jer Allah dobro zna ono što činite!" (El-Maida, 8)

Pohvala dobročinitelja zbog njegovog dobročinstva (što je u principu propisano i dozvoljeno) isključuje svaku vrstu preuveličavanja i pretjerivanja u tome, jer je to





zabranjeno jasnim hadisom koji su zabilježili Buhari i Muslim od Ebu Musaa el-Eš'arija, radijallahu anhu, a u kojem se kaže: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo je nekog čovjeka kako pretjerano hvali drugog čovjeka, pa mu je rekao: 'Uništio si – ili je rekao: slomio si leđa čovjeku.'" Zabranom se cilja pretjerivanje i prelazak dozvoljene granice u pohvali, a na to upućuje izraz itrā koji znači pretjerivanje u pohvali, jer, kao što kažu islamski učenjaci, nije isključeno da pohvala kod pohvaljenog izazove samodivljenje i pomisao da je na stepenu koji ne zaslužuje, a možda zbog pohvale ostavi činjenje dobrih djela ili napredovanje u vjeri, oslanjajući se na nezasluženu pohvalu. Prema tome, namjera Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u drugom hadisu, koji je zabilježio Muslim od Mikdada, radijallahu anhu, a u kojem se kaže: "Onima koji vas hvale bacite pijesak u lice", bila je da ukaže na one koji ljude hvale u lice, a oni toga nisu dostojni, dok sama pohvala, kao princip, nije obuhvaćena ovom zabranom, s tim da je prilikom pohvale potrebno kazati: "Ja ga takvog poznajem, a Allahu će polagati račun, i ni za koga ne tvrdim da je bezgrešan prema Allahu", kao što se navodi u hadisu koji su zabilježili Buhari i Muslim od Ebu Bekra, radijallahu anhu.

Dobročinitelj treba uvijek imati na umu zadovoljstvo svoga Gospodara, da njegovo djelo bude kabul, primljeno kod Njega, ali i cilj zbog kojeg se trudi, ne osvrćući se na pohvale i pogrde, Allah sigurno neće dozvoliti da propadne nagrada onim koji su činili dobra djela, ako budu iskreni i budu tražili Njegovu nagradu. Bojte se Allaha, o vjernici, i donosite salavate i selame na najbolje Allahovo stvorenje, Muhammeda ibn Abdullaha, to vam je naređeno u Allahovoj Knjizi, kao što kaže Uzvišeni: "Allah i meleki Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

